

BEHEERPLAN CIVIELE KUNSTWERKEN

Periode 2021 - 2024

3 december 2020

Voorwoord

Hierbij presenteren wij het beheerplan civiele kunstwerken voor de gemeente Vijfheerenlanden. Na de fusie is het voor deze jonge gemeente tijd om te beginnen met een nieuw beheerplan over civiele kunstwerken in bezit van de gemeente. Aan het begin van het jaar 2020 is aan ingenieursbureau Westenberg B.V. opdracht gegeven om de conditiemeting uit te voeren voor 175 kunstwerken en hier een beheerplan voor te schrijven. Het opleveren van deze opdracht resulteert in de realisatie van dit beheerplan.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Doel van het beheerplan	3
1.2 "Het areaal van VHL"	3
1.3 Werkwijze.....	4
2. Wetgeving en beleid	4
2.1 Wetgeving	4
2.2 Uitgangspunten beleidskaders	5
2.2.1 Conditieniveau	5
2.2.2 Duurzaamheid	6
2.2.3 Inspecties	6
3 Organisatie & Systemen	6
3.1 Organisatie	7
3.2 Systemen	7
4 Beheren en onderhouden van het areaal	7
4.1 Vervangen van civiele kunstwerken.....	8
4.2 Onderhoud	8
4.3 Areaaluitbreiding civiele kunstwerken	8
5 Financiën	8
5.1 Huidige begroting en financiële situatie.....	9
5.2 Financieel meerjarenoverzicht	9
5.3 Instellen van een voorziening	10
5.4 Formatiekosten.....	10
6 Planning	10
Bijlage 1 Financieel meerjarenoverzicht	11

1. Inleiding

Dit is het eerste beheerplan civiele kunstwerken die voor de gemeente Vijfheerenlanden is opgesteld. Dit beheerplan is het begin van gestructureerd beheer en onderhoud aan onze civiele kunstwerken. Door het uitvoeren van inspecties hebben we beter inzicht gekregen in ons areaal. We zijn hierbij van de 175 bij ons bekende kunstwerken naar 194 kunstwerken gegaan. Om te blijven voldoen aan wetgeving en richtlijnen voeren we de maatregelen uit die door ingenieursbureau Westenberg B.V. zijn geadviseerd na uitvoering van de inspecties.

De komende beheerperiode verbeteren we het beheer en onderhoud aan civiele kunstwerken. Dit doen we door regelmatig te reinigen, waardoor we zicht krijgen op de staat van ons areaal; verwerken onze data op de juiste manier in een beheersysteem en houden zo grip op onze financiën.

1.1 Doel van het beheerplan

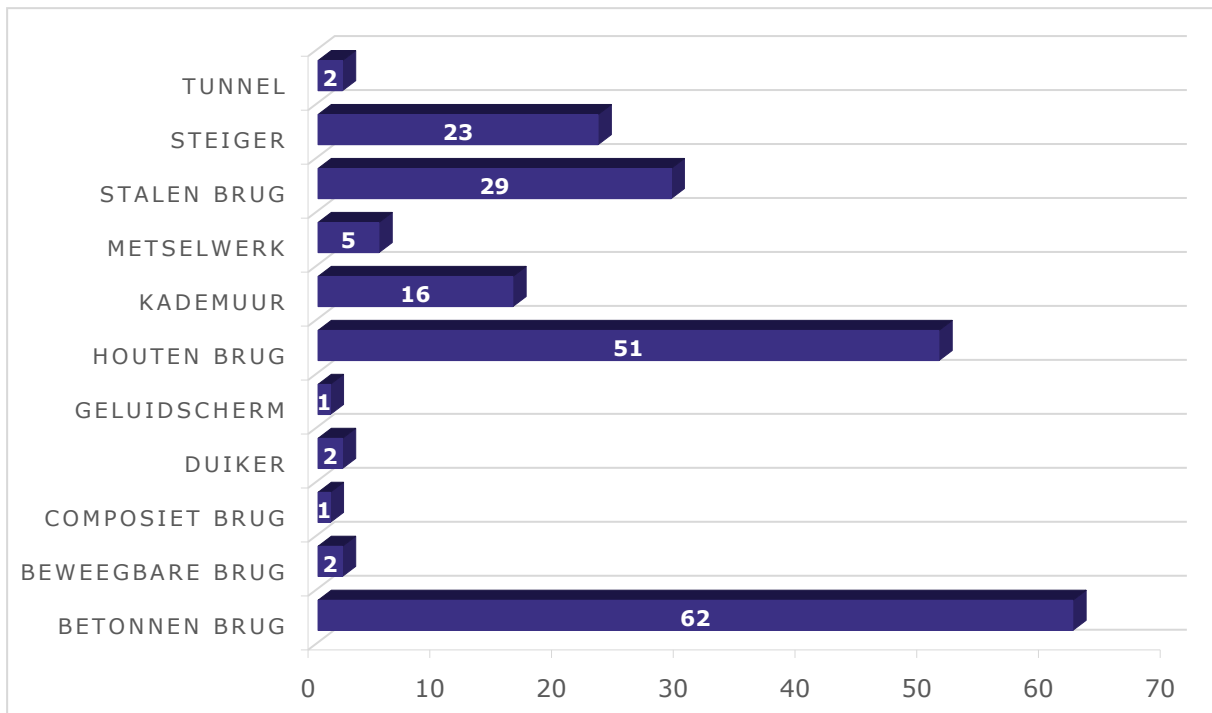
Met het opstellen van dit beheerplan maken we inzichtelijk hoe de gemeente Vijfheerenlanden omgaat met het beheer van civiele kunstwerken. We beschrijven de beleidskaders die als uitgangspunt worden gehanteerd voor het beheer en onderhoud. We geven inzicht in het areaal, waar eventuele risico's zijn en wat we hier aan gaan doen.

Met dit beheerplan dragen we bij aan de doelstelling uit het coalitieakkoord "onze openbare ruimte is schoon, heel en veilig". Dit doen we door regelmatig inspecties uit te voeren, doelgericht beheer en onderhoud te verrichten en actief te reageren op meldingen van onze inwoners.

Belangrijk voor deze periode is het financiële overzicht dat nodig is voor het beheerplan. Wat hebben we de komende jaren nodig en wat gaan we hiervoor doen. Op welk onderhoudsniveau beheren en onderhouden we en hoe zorgen we voor een stabiele financiële situatie.

1.2 "Het areaal van VHL"

Om een indruk te geven van de omvang van de civiele kunstwerken is onderstaand overzicht gerealiseerd. De totale omvang is 194 objecten verspreid over 11 kunstwerktypes. De vervangingswaarde van het areaal is circa € 21,5 miljoen.

1.3 Werkwijze

De input die is gebruikt om het beheerplan voor civiele kunstwerken te realiseren, betreft het ambitieniveau van het coalitieakkoord "onze openbare ruimte is schoon, heel en veilig". Daarnaast is het bestaande beleid van de voormalige gemeenten gebruikt en gekoppeld aan nieuwe doelstellingen. De uitgevoerde inspectie heeft inzicht gegeven in het totale areaal. Dit in combinatie met de benodigde financiële middelen vormt de basis van het beheerplan en de uitwerking van het uitvoeringsplan.

2. Wetgeving en beleid

Het uitvoeren van beheer en onderhoud aan civiele kunstwerken is gebaseerd op wettelijke kaders maar ook door de gemeente zelf opgelegde kaders en doelstellingen. We hanteren hiervoor geen separaat beleidsdocument maar verwerken dit in het beheerplan om het compact en overzichtelijk te houden.

2.1 Wetgeving

Het wettelijk kader voor het onderhouden van civiele kunstwerken is vastgelegd in de Wegenwet (artikel 15), het Bouwbesluit/Woningwet en het Burgerlijk Wetboek (artikelen 6:174 en 6:162). De Wegenwet geldt niet alleen voor (vaar)wegen, maar ook voor bruggen. We zijn verplicht om de binnen onze grenzen vallende openbare wegen in een goede staat te onderhouden. Hierbij wordt niet duidelijk gemaakt wat onder de term "in een goede staat" verstaan wordt. Het moet echter minimaal geschikt zijn voor het

gestelde doel. Er is dus duidelijk sprake van een zorgplicht zónder een vastgelegd kwaliteitsniveau. De gemeente heeft dus enige vorm van vrijheid voor invulling van het kwaliteitsniveau waarop wordt onderhouden.

Het Bouwbesluit geldt ook voor civiele kunstwerken als bouwwerk, geen gebouw zijnde. De kunstwerken moeten zodanig worden gebouwd dat er geen gevaar voor gezondheid en veiligheid ontstaat. Voor de beoordeling van bestaande constructies geldt dat deze gedurende de restlevensduur veilig en bruikbaar moeten zijn.

En op grond van het Burgerlijk Wetboek moet een kunstwerk voor de gebruikers veilig zijn. Als dit niet het geval is, kunnen we aansprakelijk worden gesteld voor gebreken aan het kunstwerk.

2.2 Uitgangspunten beleidskaders

In deze paragraaf zetten we diverse beleidskaders uiteen die we hanteren voor het beheerplan. Door de compactheid van het onderwerp is ervoor gekozen om geen separaat beleidsplan te maken.

2.2.1 Conditieniveau

Elke organisatie hanteert, afhankelijk van de grootte van het areaal en de beschikbare financiële middelen, een kwaliteitsniveau. Voor kunstwerken bestaat geen specifieke schaal, daarom wordt de NEN 2767 gebruikt. NEN 2767 is dé norm voor conditiemeting. NEN 2767 is het instrument voor het objectief en uniform meten van de fysieke kwaliteit van bouw- en installatiedelen van gebouwen en/of infrastructuur. Vanuit deze meting volgen conditiescores en niveaus waardoor snel inzichtelijk wordt wat de staat van onderhoud van een kunstwerk is. Voor civiele kunstwerken hanteren we conditieniveau 3 en hoger. Dit betekent dat we onze objecten op dit niveau willen houden en wanneer het zakt naar conditieniveau 4, hier de passende maatregelen treffen om deze weer naar niveau 3 of hoger te brengen.

1 = nieuwbouw kwaliteit
2 = goed
3 = redelijk
4 = matig
5 = slecht
6 = zeer slecht
8 = nader onderzoek nodig
9 = niet te inspecteren

Figuur 1 NEN 2767 conditiescore

Conditieniveau 3 geeft geen nieuwbouw kwaliteit, maar voldoende conditie waarbij de elementen goed functioneren. Gebruiks- en weersinvloeden zijn plaatselijk waarneembaar en er is beperkte onderhoudsschade en onderhoudsbehoefte.

Conditieniveau 2 kan worden beschreven als een goede conditie vergelijkbaar met nieuwbouw(niveau 1), wel veroudering, maar geen onderhoudsschade of onderhoudsbehoefte nodig. De elementen functioneren goed.

We beheren en onderhouden onze civiele kunstwerken op conditieniveau 3. Hierdoor houden we grip op het onderhoud en de kosten die hiermee gemoeid zijn.

2.2.2 Duurzaamheid

Wanneer objecten vervangen moeten worden, zal voornamelijk in het aanbestedingstraject gekeken worden hoe bijgedragen kan worden op duurzaamheid. Er zijn diverse studies uitgevoerd waarbij civiele kunstwerken van hout, composiet, staal en beton met elkaar zijn vergeleken. De uitkomsten verschillen vaak sterk van elkaar. Het is op voorhand dus niet te zeggen welk materiaal beter geschikt is voor de specifieke toepassing. Wel kan er gekeken worden naar duurzaamheidsprestaties van bedrijven zelf. Dit zal in de aanbestedingsfase dan ook gestimuleerd worden. Op deze wijze verwerken wij duurzaamheid in het beheerplan.

Bij het vervangen van civiele kunstwerken wordt gebruik gemaakt van duurzame materialen en beoordelen we de duurzaamheidsprestaties van bedrijven tijdens de aanbestedingsfase.

2.2.3 Inspecties

Objecten worden vierjaarlijks geïnspecteerd. Hierdoor houden we grip op de staat van de objecten. Daarnaast voeren we jaarlijkse periodieke inspecties uit op diverse objecten aan de hand van hun leeftijd. Deze inspecties zijn vaak ingrijpender van aard dan de inspectie die we eens in de vier jaar uitvoeren. Tevens voeren we jaarlijks onderhoud uit en reageren we op meldingen van onze inwoners. Hierdoor worden schades en eventuele gebreken tijdig vastgesteld en hersteld. In Q1 2020 zijn de resultaten opgeleverd van de inspecties. Onderhoudswerkzaamheden die hieruit naar voren zijn gekomen verwerken we in de jaarlijkse uitvoeringsplannen.

Door elke vier jaar inspecties uit te laten voeren houden we inzicht in de kwaliteit van ons areaal en kan er tijdig input geleverd worden aan het beheerplan.

3 Organisatie & Systemen

Binnen de huidige organisatie is het beheer van civiele kunstwerken ondergebracht binnen het team Beleid en Beheer Openbare Ruimte. Het verwerken van de data wordt gedaan middels het Beheersysteem Planon.

3.1 Organisatie

Voor het beheer, onderhoud en vervanging is het team beleid en beheer openbare ruimte verantwoordelijk. Door te weinig capaciteit binnen de huidige formatie van het team zijn de werkzaamheden ondergebracht bij de technisch beheerder vastgoed waar dit voorheen bij de wegbeheerders was. Hierdoor krijgen zowel het beheer civiele kunstwerken als het beheer van gebouwen niet de nodige aandacht. Om dit op te lossen wordt er in het nieuwe beheerplan civiele kunstwerken formatie opgenomen.

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden die voortkomen uit het beheerplan en de uitvoeringsplannen is 0.49 fte nodig. Hierbij is een doorkijk gedaan tot 2030 aan de hand van de uitvoeringsplannen. De uren zijn berekend op basis van de gemiddelde kosten over 10 jaar. De kosten voor deze formatie zullen worden opgenomen in paragraaf 5.

3.2 Systemen

Binnen de gemeente wordt met veel diverse software systemen gewerkt. Voor het wegschrijven van informatie is gekozen om de data te verwerken in Beheersysteem Planon. Deze keuze is gemaakt, omdat de vastgoedbeheerder verantwoordelijk is voor de civiele kunstwerken. Omdat alle vastgoed beheerders werken met Planon is ervoor gekozen dit met elkaar te integreren.

In sommige gemeentelijke organisaties wordt het beheer van civiele kunstwerken ondergebracht bij de discipline "wegen". Aangezien hier met een ander beheersysteem wordt gewerkt is in de aanloop van de inspecties rekening gehouden met de informatie nodig is om de data daar in te laten. Mocht er de toekomst verandering komen in wie verantwoordelijk is voor het areaal van civiele kunstwerken, dan kan dit gemakkelijk worden geïmporteerd in het andere beheersysteem.

Door de kunstwerken in te voeren en te muteren in het beheersysteem Planon houden we de kostenoverzichten en onderhoudsmaatregelen up-to-date. Eens in de vier jaar worden inspecties uitgevoerd door externe partijen die ons inzicht geven in de staat van onze kapitaalgoederen.

4 Beheren en onderhouden van het areaal

Binnen het areaal beschikken we over diverse objecten. Van houten fietsbruggen door de gehele gemeente tot een houten ophaalbrug in Amaliastein in Vianen. Deze verschillende objecten vragen diverse vormen van onderhoud. Adviezen vanuit het inspectiebureau Westenberg worden dan ook geïmplementeerd in het beheerplan en de uitvoeringsplannen.

4.1 Vervangen van civiele kunstwerken

De komende vier jaar staan 2 objecten op de lijst om te vervangen. Het gaat hier om een brug in Hei- en Boeicop en een brug in Leerdam. Daarnaast zijn aanvullende inspecties uitgevoerd aan de kademuur in Leerdam. Deze wordt in 2021 grootschalig gerenoveerd. De benodigde kredieten zijn opgenomen in het financieel overzicht.

4.2 Onderhoud

Om de openbare ruimte schoon en veilig te houden is het van belang om de civiele kunstwerken goed te blijven onderhouden. Een van de acties die we overnemen van het inspectiebureau is het jaarlijks reinigen van de kunstwerken. In het bijzonder is er aandacht voor houten objecten om deze eens per jaar grondig te reinigen in verband met de aantasting door algen/mos/schimmels. Hierdoor kan versnelde aantasting door houtrot worden voorkomen.

Door het reinigen van kunstwerken kan vroegtijdig gesignaleerd worden of er aanvullende acties nodig zijn zoals aansluitingen ophogen en/of te herstellen.

4.3 Areaaluitbreiding civiele kunstwerken

Door de jaren heen groeit het areaal van de openbare ruimte en zo ook voor de civiele kunstwerken. Door het realiseren van nieuwe straten en wijken groeit het areaal. Om hier de financiële dekking voor te realiseren zal er tijdens de "kadernota" aandacht geschonken worden onder de noemer areaal uitbreiding voor de verschillende disciplines.

5 Financiën

Het Besluit Begroting van Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vanuit de Gemeentewet van 2003. Het vormt een aanvulling op de verdere uitwerking van de boekhoudkundige regelgeving van de gemeente. In artikel 12 schrijft de BBV voor dat de gemeente inzicht moet geven hoe zij omgaat met haar kapitaalgoederen. In ieder geval voor wegen, riolering, water, groen en

gebouwen. Gezien de Wegenwet van 1930 en de Woningwet 2015 geldt dat ook voor civiele kunstwerken.

Naast bovenstaande is de toezichthoudende taak van de provincie op gemeenten van belang. De provincie ziet er op toe bij een cyclus van 4 jaar middels audit dat gemeenten hun kapitaalgoederen op een adequate wijze onderhouden.

Voor de uitvoering van het beheerplan worden er elk jaar budgetten gereserveerd. Deze budgetten worden per jaar in de programmabegroting opgenomen.

5.1 Huidige begroting en financiële situatie

In de lopende programmabegroting (2021 – 2024) is een structureel bedrag opgenomen. Voor de komende vier jaar is dit een gemiddelde van € 404.000 voor het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken. Vanuit de voormalige gemeenten zijn geen voorzieningen of reserves. Wat er benodigd is voor het uitvoeren van het beheerplan is beschreven in de paragraaf “financieel meerjarenoverzicht” voor de komende 10 jaar.

5.2 Financieel meerjarenoverzicht

De gemiddelde kosten voor beheer en onderhoud van de geïnspecteerde objecten over 10 jaar zijn in detail weergegeven in bijlage 1 “Financieel meerjarenoverzicht”. Met de bovenstaande beleidsuitgangspunten en werkwijze bedraagt het budget per jaar circa € 263.496. Hierin zitten de exploitatiekosten van het beheerplan, de investeringen, de formatiekosten en de financiële bijdrage aan ProRail.

De gemeente Vijfheerenlanden betaalt een vergoeding ten behoeve van het onderhoud, vernieuwing, stroomlevering en gebruik van spoorweggrond aan ProRail. Deze bijdrage is per jaar € 28.750. De kosten hiervan zijn verwerkt in bijlage 1 “Financieel meerjarenoverzicht”.

Daarnaast zal er structureel een bedrag van € 28.457 worden toegevoegd voor het beheerplan gebouwen. Dit komt door een herverdeling van objecten tussen het beheerplan civiele kunstwerken en het beheerplan.

	2021	2022	2023	2024
Oude begroting	€ 346.855	€ 423.082	€ 423.082	€ 423.082
Nieuwe begroting	€ 263.662	€ 263.476	€ 263.476	€ 263.476
Verschil	€ -83.193	€ -159.606	€ -159.606	€ -159.606

Het nieuwe beheerplan realiseert een structurele verlaging vanaf 2021 € 83.193 naar € 159.606 in 2022 ten opzichte van de begrotingen uit de voormalige gemeenten.

5.3 Instellen van een voorziening

Voor de lasten van dit programma wordt er onderscheid gemaakt in exploitatielasten, investeringen < € 25.000 en lasten groot onderhoud en investeringen.

De exploitatielasten komen ten laste van de begroting.

Investeringen < € 25.000 en lasten groot onderhoud komen ten laste van een nieuwe in te stellen voorziening. Gemiddeld is er € 108.486 nodig om het onderhoud de komende 10 jaar uit te kunnen voeren. Dit bedrag wordt jaarlijks gestort in de nieuwe voorziening. Aangezien het onderhoud 2021 groter is dan het gemiddelde onderhoud, wordt voorgesteld om éénmalig € 20.194 te storten in 2021, zodat de voorziening op 31-12-2021 niet negatief wordt.

Kredieten voor investeringen worden door de raad beschikbaar gesteld zoals nu voor 2021. In de toekomst worden deze via het proces van de jaarlijkse kadernota aangemeld voor het investeringsprogramma.

5.4 Formatiekosten

Zoals beschreven in paragraaf 3.1 is voor het uitvoeren van het beheerplan en de uitvoeringsplannen, 0,49 fte benodigd. De kosten hiervan zijn opgenomen in het financieel meerjarenoverzicht. Hierbij is uitgegaan van een formatieplaats conform HR 21 zoals de gemeente Vijfheerenlanden hanteert.

6 Planning

Na het vaststellen van het beheerplan civiele kunstwerken 2021 – 2024 zal de onderstaande planning worden gehanteerd.

Q1 2021	Vastelling beheerplan civiele kunstwerken
2021	Uitvoering beheerplan 2021-2024, jaar 2021
2022	Uitvoering beheerplan 2021-2024, jaar 2022
2023	Uitvoering beheerplan 2021-2024, jaar 2023
2024	Uitvoering beheerplan 2021-2024, jaar 2024
Q3 2024	Aanbesteding inspectie / conditiemeting
Q1 2024	Uitvoering inspecties
Q2 2024	Actualiseren beheerplan civiele kunstwerken
Q3 2024	Aanbieden beheerplan civiele kunstwerken 2025 - 2028

Bijlage 1 Financieel meerjarenoverzicht

Vakdiscipline	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Gemiddeld
Exploitatatiekosten											
Reinigen	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775	€ 40.775
Jaarlijkse verplichting Pro-rail	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750	€ 28.750
Tijdelijke reservering onderhoud	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457	€ 28.457
Storting in de voorziening	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486	€ 108.486
Formatiekosten											
Beheerder - 0,49FTE	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000	€ 37.000
Investeringskosten											
Investeringskosten eenmalige storting	€ 20.194										
Vervangen object ≥ €25.000 €205.722	€ -	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301	€ 4.301
Herstellen kademuur Leerdam €515.000	€ -	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708	€ 15.708
Totaal *(excl. BTW)	€ 263.662	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.477	€ 263.496
Niet jaarlijks onderhoud, ten laste voorziening											
Betonreparatie	€ 11.078	€ 625	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.170
Conserveren	€ 14.100	€ 14.205	€ 21.770	€ 47.685	€ 9.100	€ 45.770	€ 30.850	€ 25.060	€ -	€ 52.437	€ 26.098
Eenmalige acties divers	€ 47.040	€ 850	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 4.789
Inspectie	€ 16.500	€ 1.500	€ 3.000	€ 28.950	€ -	€ 10.200	€ 13.500	€ 43.950	€ 49.500	€ 162.000	€ 32.910
Slijtlaag/asfaltherstel	€ 15.666	€ 3.075	€ 264	€ 8.846	€ 1.200	€ 2.982	€ 12.612	€ 143.878	€ 38.604	€ 60.024	€ 28.715
Vervangen diverse onderdelen	€ 2.890	€ -	€ -	€ 2.490	€ 2.250	€ 8.710	€ 5.816	€ -	€ 5.340	€ 3.610	€ 3.111
Vervangen houten onderdelen	€ 21.406	€ 17.247	€ 2.461	€ -	€ -	€ -	€ 11.754	€ 2.700	€ -	€ 54.636	€ 11.020
Vervangen object ≤ €25.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 6.732	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 673
Totaal *(excl. BTW)	€ 128.680	€ 37.502	€ 27.495	€ 87.971	€ 19.282	€ 67.662	€ 74.532	€ 215.588	€ 93.444	€ 332.707	€ 108.486

In 2030 zijn veel onderhoudsmaatregelen gepland w elke een standaardinterval hebben van 1x per 10 jaar, hierdoor zijn sommige kosten hoger dan de jaren ervoor.

Investeringskosten zijn inclusief w inst & risico (ca. 20%), VAT (ca. 25%) en Overige maatregelen (ca. 20%)